

TÖÖINSPEKTSIOON
Juristi kommentaar
15.06.2015

Lugeja küsib: Palun selgitada, kuidas arvutatakse riigipühal töötasu koos ületundidega.

Vastab Tööinspektsiooni tööinspektor-jurist Ülle Mustkivi: Kui töötaja teeb ületunnitööd riigipühal, siis tuleb töötajale tasuda nii ületunnitöö kui ka riigipühal tehtud töö eest, sõltumata sellest, kas töötajale makstakse töötasu kuu-, tunni või tükitöö alusel.

Töölepingu seaduse (edaspidi TLS) § 44 lõige 4 kohaselt peab tööandja hüvitama ületunnitöö vaba ajaga ületunnitöö ajaga võrdses ulatuses, kui ei ole kokku lepitud ületunnitöö hüvitamist rahas, ehk siis vastava kokkuleppe olemasolul hüvitatakse ületunnid rahas 1,5-kordselt. Riigipühal tehtava töö hüvitamist reguleerivad TLS § 45 lõiked 2 ja 3. Kui tööandja hüvitab töötajale riigipühal töötamise rahas, peab ta maksma kahekordset töötasu riigipühale töötatud tundide eest.

Seega tuleb töötajale arvestada ühtede ja samade töötundide eest töötasu nii ületundide kui ka riigipühal töötatud tundide eest. Siinkohal tuleb aga silmas pidada, et kui riigipühal töötamise eest tuleb maksta kahekordset töötasu ja ületundide eest 1,5-kordselt, siis riigipühal ületunnitööd ei tasustata kokku 3,5-kordselt. Ehk kehtib põhimõte, mille kohaselt niiõelda baastasu topelt arvestama ei pea. Baastasu arvestatakse üks kord läbi vastavate koefitsientidega ja liidetakse.

Näide: Töötajal, kes ei tööta ajakava (graafiku) järgi, vaid tavapäraselt on tema tööpäevad esmaspäevast reedeni, on riigipühal töötamine ületunnitöö.

Tavalisel tööpäeval töötaja saab tunnisu 4 eurot tunnis ja teenib 8 tunnise tööpäeva korral 32 eurot. Kui töötaja hädavajadusest tingituna peab täitma tööülesandeid 23. juunil, teenib ta selle päeva eest töötasu 80 eurot ($4 \times 2 \times 8 + 4 \times 0,5 \times 8$).

Kui töötaja ja tööandja on leppinud kokku summeeritud tööaja kohaldamises, siis riigipühal töötamise korral ei ole automaatselt tegemist ületunnitööga.

Summeeritud tööaja arvestust kasutatakse töötamisel tööajakava alusel, kui tööaja jaotus arvestusperioodis (üldjuhul võib olla kuni 4 kuud) ei ole ühtlane - ühes nädalas või kuus on rohkem töötunde ja/või päevi kui teises ning töövahetus võib olla kuni 13 tundi.

Kuna summeeritud tööaja arvestuse korral võib tööaeg jaotuda ebaühtlaselt kogu arvestusperioodi jooksul, siis võimalikud puudu (või üle) jäänud tunnid selguvad alles arvestusperioodi lõpus. Kui arvestusperioodi lõpuks on ületunde, hüvitatakse need tunnipalga korral 0,5-kordselt (kuna ühekordselt on need juba hüvitatud igas kuus), aga kuupalga korral tuleb ületunnid hüvitada 1,5 kordselt.

Riigipühal töötamine tuleb töötajale hüvitada koos jooksva kuu töötasuga.

Näide: Töötaja töötab 4-kuulise arvestusperioodiga aprill-juuli ja tema graafikujärgne tööpäev on 23. juunil ning töövahetuse pikkus on 8 tundi. Töötaja tunnisu on 4 eurot.

23. juuni tööpäeva tasu on sel juhul $4 \times 2 \times 8 = 64$ eurot ja see makstakse välja juunikuu töötasuga. Kui arvestusperioodi lõpuks selguvad lisaks ületunnid, tuleb need hüvitada koos juulikuu töötasuga ($4 \times 0,5 \times$ ületunnid).

Lisainfo:
Kaja Tamm
Teabespetsialist
Teabeosakond
Tööinspektsioon